

4 сакавіка асаблівым чынам будзем узгадваць св. Казіміра ў 535-ую гадавіну яго смерці. Звярнуцца да постаці святога, які спалучаў рэлігійнае жыццё з палітычнай дзейнасцю, вызначаўся цнатлівасцю, чысцінёй і шляхетнасцю, быў шчырым прыхільнікам Эўхарыстыі і Найсвяцейшай Панны Марыі, нас прымушае той факт, што ён скончыў свой зямны шлях у замку ў Гродне і з'яўляецца адным з апекуноў Гродзенскай дыяцэзіі. Нябесны заступнік

Калі казаць пра сувязь святога каралевіча з горадамі над Нёманам, трэба ў першую чаргу ўгадаць страчаную Фару Вітаўта. Будучы ў Гродне, святы прыходзіў да храма нават ноччу. Калі касцёл быў зачынены, Казіміра, які маліўся перад дзвярыма святыні, знаходзілі вартаўнікі.

Ушанавалі асобу св. Казіміра езуіты, якія збудавалі касцёл св. Францішка Ксаверыя. Правы бакавы алтар у гонар каралевіча, узведзены ў 1709 годзе майстрам Кшыштафам Пойкерам, адметны сваімі абразамі. † “Цэнтральны абраз, які паводле некаторых звестак намалёваны знакамітым мастаком Валенціем Ваньковічам, прадстаўляе незвычайную, узнёслую набожнасць каралевіча падчас малітвы, – адзначае кс. канонік Ян Кучынскі, пробашч катэдры. – А ў верхняй частцы алтара знаходзіцца 2-гі твор мастацтва, на якім адлюстраваны цуд св.

Казіміра, што меў месца ў 1518 годзе пад Полацкам. Паводле гістрычных звестак, маскоўскія ваяводы аб'ядналіся і вырашылі захапіць старажытны горад, аднак жыхары мужна абараняліся. Пачалася працяглая аблога. Полацкі ваявода Альбрэхт Гаштольд з групойкай у 2 000 салдат спяшаўся на дапамогу гораду, што цяпеў аблогу, але шырокая і паўнаводная Дзвіна не давала магчымасці перабрацца з вайсковым рыштункам на паўночны бераг. І раптам, паводле шматлікіх сведчанняў, салдаты ўбачылі вершніка на кані, які знакамі паказваў, каб ішлі за ім. Войска рушыла ў ваду і натрапіла на добры брод. Перайшоўшы праз Дзвіну, армія Вялікага Княства неспадзявана ўдарыла ў спіну значна большаму па колькасці маскоўскаму войску. У шэрагах захопнікаў пачалася паніка. Частка салдат кінулася ў Дзвіну і патанула. Палачане, якія ўжо амаль страцілі надзею на дапамогу, былі надзвычай уражаны цудоўным выратаваннем”.

З біяграфіі святога каралевіча ведаем, што ён памёр, маючы 26 гадоў. Але за такое нядоў

Кс. Ян таксама падкрэслівае, што нягледзячы на вельмі кароткі час побыту св. Казіміра ў Гродне, памяць пра яго жывая ў горадзе дагэтуль. Так ужо больш за 15 гадоў у катэдры існуе традыцыя: 4 сакавіка а 9-ай гадзіне раніцы пры алтары св. Казіміра адпраўляецца св. Імша, а цягам дня ёсць магчымасць ушанаваць яго рэліквіі. Таксама святы з'яўляецца апекуном Катэдральнага капітула, яго імя носіць Гродзенскі тэалагічны каледж. У дзяцэзіі яму прысвечаны 4 святыні: ва Уселюбе (самая старэйшая з іх, узведзена ў сярэдзіне XVII стагоддзя), у Ліпнішках, Нецечы і Путрышках.

Цікавы таксама той факт, што ў міжваенны час у Гродне існавала вуліца св. Казіміра. На пачатку 1990-ых гадоў тапанімічная камісія прапанавала назваць у гонар святога вуліцу Кастрычніцкую, што ў самым цэнтры горада, але гэтая задумка не знайшла падтрымкі.

Гродзенскія “Казюкі”

У Гродне св. Казіміра ўшаноўваюць не толькі малітвай. Кожны год 4 сакавіка цэнтральная плошча ператвараецца ў адзін вялікі горад майстроў. У гэты дзень народныя ўмельцы выстаўляюць на продаж свае лепшыя творы: кераміку, саламяныя кветкі, вырабы са скуры, дрэва, лазы, велікодныя пальмы, вышытыя абрусы... Гэтае народнае свята называецца “Казюкі” – у гонар св. Казіміра, апекуна рамеснікаў.

Людміла Лебедзь, метадыст цэнтра культуры “Спадчына”, адзначае, што гродзенскія “Казюкі” пачалі ладзіцца прыкладна 15 гадоў таму.

“На выставе-продажы звычайна прадстаўлена каля 30-ці відаў традыцыйных народных

рамёстваў і сучаснага дэкаратыўнапрыкладнага мастацтва. Мэта гэтага мерапрыемства – не толькі прадэманстраваць разнастайнасць цікавых і непаўторных ручных вырабаў, але і паказаць гісторыю таго ці іншага рамяства, выявіць тэндэнцыю яго развіцця, – гаворыць спадарыня Людміла. – Мы цешымся, што сучасныя майстры клапацяцца аб тым, каб іх прадукцыя адпавядала гістарычнай праўдзе, а таксама мела высокую мастацкую вартасць.

Жанчына падкрэслівае таксама, што “Казюкі” славяцца не толькі святочным гандлем, але і культурнай праграмай. У ёй заўсёды прысутнічаюць элементы тэатралізацыі. На выставепродажы на вачах шматлікіх гледачоў адбываецца цырымонія пасвячэння пачаткоўцаў у рамеснікі. Згодна з традыцыяй, маладому рамесніку, які дэманструе добрае веданне сваёй справы, старэйшыя калегі павінны пастукаць драўлянай лыжкай па далонях. Няўмелы ж пачатковец на жартоўным выпрабаванні рызыкуе атрымаць лыжкай па галаве.

Сёлета падчас кірмашу таксама не абмінуць увагай лепшых майстроў, якія плённа працавалі на працягу года. Раней узнагароджванне адбывалася ў вузкім коле, а зараз пройдзе больш машабна, паколькі таленавітыя людзі вартыя таго, каб іх імёны прагучалі на шырокай публіцы.

У гэтым годзе “Казюкі” будуць праходзіць на працягу 2-х дзён: 3 і 4 сакавіка. Афіцыйнае адкрыццё свята адбудзецца на прыступках Палаца культуры тэкстыльшчыкаў. У кірмашы прымуць удзел майстры з амаль усіх раёнаў Гродзеншчыны, а таксама госці з Літвы і Польшчы.

А ці ведалі Вы, што...

Бацькам св. Казіміра быў Казімір IV Ягелончык (памёр у 1492 годзе таксама ў Гродне), маці – А. Калі ў 1602 годзе адкрылі труну каралевіча Казіміра, аказалася, што яго цела не падлегла зме. З мошчамі св. Казіміра звязваюць шэраг цудоўных здараўленняў. Да прыкладу, канонік Свян